

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

OBSAH

Úvod	1
1 Identifikační údaje o mateřské škole	2
2 Charakteristika mateřské školy Česká třebová, Habrmanova	3
3 Podmínky vzdělávání	5
3.1 Věcné podmínky	5
3.2 Životospráva	5
3.3 Klima (Psychosociální podmínky)	6
3.4 Organizace	7
3.5 Řízení mateřské školy	7
3.6 Personální a pedagogické zajištění	8
3.7 Spoluúčast rodičů	10
3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	10
3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných	13
3.10 Vzdělávání dětí od dvou do tří let	14
4. Organizace vzdělávání	15
5. Charakteristika vzdělávacího programu	18
6. Vzdělávací obsah	23
6.1 Integrovaný blok Podzim Skřítko Habrmánka	24
6.2 Integrovaný blok Zima skřítko Habrmánka	34
6.3 Integrovaný blok Jaro skřítko Habrmánka	47
6.4 Integrovaný blok Léto skřítko Habrmánka	61
7 Evaluační systém a hodnocení pokroku	72
Seznam použité literatury	78

Úvod

Ve školním vzdělávacím programu (ŠVP) Mateřské školy Česká Třebová, Habrmanova jsou uvedeny identifikační údaje o škole a její historie s charakteristikou. Jsou zde základní informace, pokyny i podmínky k tvorbě i realizaci ŠVP.

Popisuje vzdělávací program Mateřské školy a projekt Čtvero ročních období skřítky Habrmánka s klíčovými kompetencemi jednotlivých integrovaných bloků (tématických celků). Uvádí podmínky a organizace vzdělávání školy, konkrétní evaluační činnosti.

1 Identifikační údaje o mateřské škole

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání - **ČTVERO ROČNÍCH OBDOBÍ**
SKŘÍTKA HABRMÁNKA

Č.j.: 19/2023/MSHab (aktualizace 26. 8. 2025)

Mateřská škola Česká Třebová, Habrmanova

Okres Ústí nad Orlicí

tel.: 465 531 111, 736 518 004

e-mail: mshabrmanova@ceska-trebova.cz

IČ: 709 82 317, ID: cqykp6u

Habrmanova 1779

560 02 Česká Třebová

www.mshabrmanova.cz

Identifikační číslo organizace: 709 82 317

Identifikátor právnické osoby: 600 104 028

Právní forma: příspěvková organizace

Zřizovatel: Město Česká Třebová

Provozní doba: 6:15 – 16:15 hodin

Statutární zástupce: Radka Najmanová

Zpracovatelé ŠVP:

Ing. Radka Najmanová DiS., Hana Olivová

Platnost od 1. ledna 2023 – aktualizováno 26. 8. 2025

2 Charakteristika mateřské školy Česká třebová, Habrmanova

Název: Mateřská škola Česká Třebová, Habrmanova
okres Ústí nad Orlicí

Sídlo: Česká Třebová, Habrmanova 1779, PSČ 56002

Právní forma: Příspěvková organizace

IČ: 709 82 317

Datum vzniku: 1966

Počet zaměstnanců školy: zpravidla 25, 1 asistent pedagoga

7 tříd zpravidla s počtem 140 dětí

Ředitel a správce objektu: Radka Najmanová

Zastupující ředitele: od 1. 8. 2025 Hana Olivová, DiS.

Lokalita Mateřské školy Česká Třebová, Habrmanova

Jedná se o objekt po celkové rekonstrukci. Je tvořen ze dvou pergolou propojených budov. Nachází se ve středu města uprostřed sídliště Trávník. Je obklopen přírodní zahradou.

Charakter a specifika budovy Mateřské školy Česká Třebová, Habrmanova

V budově A se nachází čtyři třídy, v každé z nich je EZS (el. zabezpeč. systém) s elektronickým vrátníkem a monitorem. Je možné i na základě domluvy s rodičem využít bezpečnostní systém SAFY (otisk palce). Uvnitř budovy je instalován kamerový systém se záznamem. V této budově se také nachází kancelář VŠJ (vedoucí škol. jídelny), ředitelny a kuchyně se sklady. Pergolou se projde do budovy B, kde jsou tři třídy. Dvě v přízemí a v prvním poschodí je Logotřída, která má rovněž EZS s příslušenstvím.

K mateřské škole jsou tři přístupové cesty. Z ulice Habrmanova, Litomyšlská a do dvora z ulice Riegrova.

Součástí objektu je i menší byt, který má vlastní vchod a dříve sloužil pro zaměstnance. Nyní jej město pronajímá.

Kolem celého areálu je oplocená zrevitalizovaná zahrada, kde jsou různé prolézačky, klouzačka, horolezecká stěna a pět pískovišť. Také jsou zde dva zděné altány, jeden slouží k uložení hraček, koloběžek a kol. Druhý k pracovním činnostem. Zahrada je vybavena přírodními prvky (broukoviště, hmyzí hotel, vyvýšené záhony, nora k prolézání, geologická stezka, pocitový chodníček, balanční chodníček, informativní tabule s tématy, altánek s vybavením jako učebna, dílnička pro děti, pro ptáčky různé druhy budek umístěných s popisky na stromech aj.

Po celé ploše zahrady jsou rozmístěny lavičky a stolky sloužící k různým činnostem i odpočinku dětí.

Pokud není příznivé počasí, tak strategická poloha MŠ umožňuje vycházky do mnoha zajímavých míst (park Javorka, park Zámostí, Rotunda sv. Kateřiny, Na Slunečné, areál pod

Jelenicí, Skalka, Benátky). V blízkosti je i velké moderní nádraží s terminálem, kde mohou děti pozorovat vlaky i autobusy.

Pro bezpečnost celé budovy je zde umístěn HUP (hlavní uzávěr plynu) před brankou z ulice Habrmanova a HUV (hl. uzávěr vody) také před vstupní brankou v šachtě.

HV (hlavní vypínač el. energie) je umístěn v rozvodové skříni v 1. nadzemním podlaží mezi kuchyní a budovou B, je označen.

HISTORIE ŠKOLY

Mateřská škola byla postavena v roce 1966 jako společné zařízení Jesle – mateřská škola ČSD, se čtyřmi třídami pro děti 3–6leté a třemi třídami jeslí pro děti od 1 roku do tří let.

V roce 1994 byly jeslové třídy zrušeny a začala existovat samostatná mateřská škola ČSD se sedmi třídami.

Od října 1994 byla budova pronajata i s vybavením městu a takto byla provozována až do konce roku 2001. Od ledna 2002 byla škola převedena zřizovateli, městu Česká Třebová. **Od 1. 1. 2003** je MŠ příspěvkovou organizací s názvem **Mateřská škola Česká Třebová**. Právní forma organizace je příspěvková organizace.

V areálu školy je celkem sedm tříd, umístěných ve dvou pavilonech spojených hospodářskou budovou, kde je umístěna školní kuchyně a kotelná.

Kolem školy je velká prostorná zahrada, která je vybavena pěti pískovišti (v roce 2014 začala její revitalizace hrazená zřizovatelem), malou věží se skluzavkou, dřevěnými domečky pro hry dětí, řetězovým mostem, kombinovanou prolézačkou, trojhrazdou, skákadly a umělým svahem, který je využíván v letních i zimních měsících k běhu, překonávání překážek a k jízdě na kluzáčcích. V roce 2022 se zahrada zrekonstruovala na zahradu s přírodními prvky (broukoviště, hmyzí hotel, vyvýšené záhony, nora k prolézání, geologická stezka, pocitový chodníček, balanční chodníček, informativní tabule s tématy, altánek s vybavením jako učebna, dílnička pro děti, pro ptáčky různé druhy budek umístěných s popisky na stromech).

V pavilonu A jsou umístěny čtyři třídy I.A (Myšky), II.A (Sluníčka), III.A (Pejsci) a IV.A (Medvídci)) s maximálním počtem do 24 dětí.

V pavilonu B jsou dvě třídy: I.B (Žabky) a II.B (Ježečci) s počtem do 20 dětí a jedna speciální třída, která byla zřízena v roce 2000 jako logopedická třída (Kočky) pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami s počtem do 14 dětí.

Piktogramy jsou umístěny na vstupních dveřích tříd.

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Věcné (materiální) podmínky mateřské školy:

- Mateřská škola má 7 tříd s dostatečně velkými prostory (podlahová plocha i objem vzduchu atd. dle příslušného předpisu) a takové prostorové uspořádání, které vyhovuje nejrůznějším skupinovým i individuálním činnostem dětí.
- Nový dětský nábytek, tělocvičné nářadí, zdravotně hygienické zařízení (zrekonstruované umývárny, toalety) i vybavení pro odpočinek dětí (lůžka) jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům, odpovídají počtu dětí, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné a jsou estetického vzhledu.
- Vybavení hračkami, pomůckami, náčiním, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí i jejich věku; je průběžně obnovováno a doplňováno a pedagogy plně využíváno.
- Hračky, pomůcky, náčiní a další doplňky nebo alespoň jejich podstatná část je umístěna tak, aby je děti dobře viděly, mohly si je samostatně brát a zároveň se vyznaly v jejich uložení; jsou stanovena pravidla pro jejich využívání pedagogy i dětmi.
- Děti se samy svými výtvary podílejí na úpravě a výzdobě interiéru budovy. Prostředí je upraveno tak, aby dětské práce byly dětem přístupné a mohli je shlédnout i jejich rodiče.
- Na budovu mateřské školy bezprostředně navazuje zahrada, multifunkční hřiště. Tyto prostory jsou vybavené tak, aby umožňovaly dětem rozmanité pohybové a další aktivity.
- Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

3.2 Životaspráva

- Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava, dle příslušných předpisů.
- Je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržovány technologie přípravy pokrmů a nápojů.
- Je zajištěn pitný režim v průběhu celého dne - vhodná nabídka různých nápojů.
- Mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly.
- Děti nikdy nenutíme do jídla, ale snažíme se, aby všechno ochutnaly a naučily se tak zdravému stravování - nabídka salátů, netradiční jídla.
- Je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který umožňuje činnosti v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci.
- Děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku, činnosti jsou přizpůsobovány počasí.
- Děti mají dostatek pohybu nejen na zahradě, ale i v prostorách MŠ.

- Spaní dětí je upraveno dle individuálních potřeb dětí, všechny děti odpočívají, poté jsou dětem s nižší potřebou spánku nabízeny klidové činnosti ve třídě.
- Učitelé se sami chovají podle zásad zdravého životního stylu a poskytují tak dětem přirozený vzor.
- Novým dětem nabízíme adaptační program (postupné a nenásilné zvykání dětí na nové prostředí) dle přání rodičů.

3.3 Klima (Psychosociální podmínky)

Atmosféra je pro vzdělávání dětí plně vyhovující, jestliže:

- Děti i dospělí se cítí v prostředí mateřské školy dobře, spokojeně, jistě a bezpečně.
- Nově přichozí dítě má možnost postupně se adaptovat na nové prostředí i situaci.
- Pedagogové respektují potřeby dětí (obecně lidské, vývojové a individuální), reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování (jednají nenásilně, přirozeně a citlivě, navozují situace pohody, klidu, relaxace apod.). Děti nejsou neúměrně zatěžovány, či neurotizovány spěchem a chvatem.
- Všechny děti mají rovnocenné postavení a žádné z nich není zvýhodňováno ani znevýhodňováno. Jakékoliv projevy nerovností, podceňování a zesměšňování dětí jsou nepřipustné.
- Volnost a osobní svoboda dětí je dobře vyvážená s nezbytnou mírou omezení, vyplývajících z nutnosti dodržovat v mateřské škole potřebný řád a učit děti pravidlům soužití.
- Dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů. Třída je pro děti kamarádkým společenstvím, v němž jsou zpravidla rády.
- Pedagogický styl, resp. způsob, jakým jsou děti vedeny, je podporující, sympatizující, projevuje se přímou, vstřícnou, empatickou a naslouchající komunikací pedagoga s dětmi. Je vyloučeno manipulování s dítětem, zbytečné organizování dětí z obavy o časové prostoje, podporování nezdravé soutěživosti dětí. Jakákoli komunikace s dítětem, kterou dítě pociťuje jako násilí, je nepřipustná.
- Je uplatňován pedagogický styl s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte. Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě předškolního dítěte a potřebám jeho života (je dítěti tematicky blízká, jemu pochopitelná, přiměřeně náročná, dítěti užitečná a prakticky využitelná.)
- Učitel se vyhýbá negativním slovním komentářům a podporuje děti v samostatných pokusech, je uznalý, dostatečně oceňuje a vyhodnocuje konkrétní projevy a výkony dítěte a přiměřeně na ně reaguje pozitivním oceněním, vyvaruje se paušálních pochval stejně jako odsudků.
- Ve vztazích mezi dospělými i mezi dětmi se projevuje vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost a zdvořilost, solidarita, vzájemná pomoc a podpora. Dospělí se chovají důvěryhodně a spolehlivě (autenticky).
- Učitel se programově věnuje neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňuje prosociálním směrem (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí).

3.4 Organizace

Organizační zajištění chodu mateřské školy:

- Denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální či aktuálně změněné potřeby.
- Do denního programu jsou pravidelně zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity.
- Učitelé se plně věnují dětem a jejich vzdělávání.
- Děti nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí.
- Při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim.
- Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený, a to včetně aktivit, které mateřská škola organizuje nad rámec běžného programu.
- Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní později pokračovat.
- Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem atp.
- Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, děti mají možnost účastnit se společných činností v malých, středně velkých i velkých skupinách.
- Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Pokud to děti potřebují, mají možnost uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností, stejně tak i možnost soukromí při osobní hygieně apod.
- Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.
- Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky (věcné vybavení prostředí je dostatečné a kvalitní, pomůcky jsou připravovány včas)
- Nejsou překračovány stanovené počty dětí ve třídě (Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů), spojování tříd je maximálně omezeno.

3.5 Řízení mateřské školy

Řízení mateřské školy je plně vyhovující, jestliže:

- Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny.
- Je vytvořen funkční informační systém, a to jak uvnitř mateřské školy, tak navenek.
- Při vedení zaměstnanců ředitelka vytváří ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, zapojuje spolupracovníky do řízení mateřské školy, ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názor. Podporuje a motivuje spoluúčast všech členů týmu na rozhodování o zásadních otázkách školního programu.
- Ředitelka školy vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně zaměstnance motivuje a podporuje jejich vzájemnou spolupráci.
- Pedagogický sbor pracuje jako tým, zve ke spolupráci rodiče.

- Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční, opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětné vazby.
- Ředitelka vypracovává školní vzdělávací program ve spolupráci s ostatními členy pedagogického týmu. Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy, jsou smysluplné a užitečné. Z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci.
- Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy, s nejbližší základní školou, popřípadě i jinými organizacemi v místě mateřské školy a s odborníky poskytujícími pomoc zejména při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémů dětí.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Personální a pedagogické podmínky vzdělávání jsou plně vyhovující, jestliže:

- Všichni pracovníci, kteří pracují v mateřské škole jako pedagogové, mají předepsanou odbornou kvalifikaci. Ti, kterým část odbornosti chybí, si ji průběžně doplňují.
- Pedagogický sbor, resp. pracovní tým funguje na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel.
- Pedagogové se sebevzdělávají, ke svému dalšímu vzdělávání přistupují aktivně.
- Ředitelka podporuje profesionalizaci pracovního týmu, sleduje udržení a další růst profesních kompetencí všech pedagogů (včetně svojí osoby), vytváří podmínky pro jejich další systematické vzdělávání.
- Služby učitelů jsou organizovány takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna dětem optimální pedagogická péče.
- Je podle možností a podmínek školy zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů ve třídě, což zvyšuje kvalitní podporu a rozvoj dítěte.
- Zaměstnanci jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem (v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí).
- Specializované služby, jako je logopedie, rehabilitace či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ke kterým předškolní pedagog sám není dostatečně kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky (speciálními pedagogy, školními či poradenskými psychology, lékaři, rehabilitačními pracovníky aj.).

Ředitelka:

Ing. Radka Najmanová DiS.

Zástupkyně:

Pavilon „A“:

I. oddělení (Myšky)

Ing. Blanka Čechotková
Kateřina Flídrová, DiS.

II. oddělení (Sluníčka)

Nela Vavřínová, DiS.
Jitka Chudá

III. oddělení (Pejsci)

Andrea Kalousová
Hana Olivová, DiS.

IV. oddělení (Medvídci)

Jana Fišerová, DiS.
Ing. Radka Najmanová, DiS.
Dagmar Kašparová

Pavilon „B“:

I. oddělení (Žabky)

Hana Doležalová, DiS.
Veronika Slezáková, DiS.

II. oddělení (Ježecci)

Michaela Hotařová, DiS.
Kateřina Fialová, DiS.

Logopedická třída (Kočičky)

Mgr. Lenka Pokorná

Asistent pedagoga:

Magr Petra Slezáková

Školnice:

Lenka Moravcová

Uklízečky:

Barbora Bohuňková
Renata Němečková

Údržbář:

Radim Dobrovský

Školní jídelna

Vedoucí školní jídelny:

Monika Rybková

Kuchařky:

Petra Kolářová (od 1. 9. 2025)
Andrea Honišová
Iveta Jandová

3.7 Spoluúčast rodičů

Spoluúčast rodičů na předškolním vzdělávání je plně vyhovující, jestliže:

- Ve vztazích mezi učiteli a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat. Spolupráce funguje na základě partnerství.
- Učitelé sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, resp. rodin, snaží se jim porozumět, vyhovět.
- Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů, dle svého zájmu zde vstupovat do her svých dětí. Jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v mateřské škole děje. Projevili-li zájem, mohou se spolupodílet při plánování programu mateřské školy, při řešení vzniklých problémů dle pravidel mateřské školy.
- Učitelé pravidelně informují rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení. Domlouvají se s rodiči o společném postupu při jeho výchově a vzdělávání (využíváme e-mailové adresy rodičů – GDPR)
- Zaměstnanci chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost v jejích svěřených vnitřních záležitostech. Jednají s rodiči ohleduplně, taktně, s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi. Nezasahují do života a soukromí rodiny, varují se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad.
- Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě; nabízí rodičům poradenský servis i nejrůznější osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí.

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami RVP PV vychází ve své základní koncepci z respektování individuálních potřeb a možností dítěte. Z toho důvodu je RVP PV základním východiskem i pro přípravu vzdělávacích programů pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ať už jsou tyto děti vzdělávány v běžné mateřské škole, či v mateřské škole zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona.

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje mateřská škola.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením Školského poradenského zařízení (ŠPZ). Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví vyhláška č. 27/2016 Sb.

Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám i možnostem. Snahou pedagogů je – stejně jako ve vzdělávání dětí, které speciální vzdělávací potřeby nemají – vytvoření

optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami učitel zahrnuje do svých vzdělávacích strategií podpůrná opatření. Podpůrná opatření prvního stupně stanovuje mateřská škola. Od druhého stupně podpory jsou podpůrná opatření stanovována ŠPZ po projednání se školou a zákonným zástupcem dítěte. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb.

Závazný rámec pro obsahové a organizační zabezpečení předškolního vzdělávání všech dětí vymezuje RVP PV, který je východiskem pro tvorbu ŠVP. Podle ŠVP se uskutečňuje vzdělávání všech dětí dané mateřské školy. Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP. PLPP zpracovává škola samostatně, IVP zpracovává škola na základě doporučení ŠPZ.

Důležitou podmínkou úspěšnosti předškolního vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je nejen volba vhodných (potřebám dětí odpovídajících) vzdělávacích metod a prostředků, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, ale i uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí. Rozvoj osobnosti dítěte s přiznanými podpůrnými opatřeními závisí na citlivosti a přiměřenosti působení okolí mnohem více, než je tomu u dítěte, které není ve svých možnostech primárně omezeno. Proto je nutné vytvořit podmínky pro jejich pozitivní přijetí. K tomu je nutné, mimo jiné, navázat úzkou spoluprací s rodiči všech dětí, citlivě s nimi komunikovat a předávat potřebné informace.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje učitel s dalšími odborníky, využívá služby školských poradenských zařízení.

Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v mateřské škole

V ŠVP mateřská škola stanoví:

- pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP;
- pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP.

V ŠVP může mateřská škola stanovit:

- náplň předmětů speciálně pedagogické péče;
- zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami;
- pravidla pro zapojení dalších subjektů do systému vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (zájmové organizace, vzdělávací instituce, sponzoři atd.).

Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Podmínky pro vzdělávání dětí musí vždy odpovídat individuálním potřebám dětí. Podmínky pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními stanovuje školský zákon a vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Učitel zajišťuje tyto podmínky s ohledem na vývojová a osobnostní specifika těchto dětí a měl by být vzdělán v oblasti speciální pedagogiky.

Pro úspěšné vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je potřebné zabezpečit (případně umožnit):

- uplatňování principu diferenciac (rozlišení) a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání;
- realizaci všech stanovených podpůrných opatření²⁹ při vzdělávání dětí;
- osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení;
- spolupráci se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství;
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy;
- přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření.

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřských školách zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona se uskutečňuje na základě školních vzdělávacích programů upravených podle speciálních vzdělávacích potřeb dětí.

Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobit tomu didaktické postupy a děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka.

Mateřské školy poskytují dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Zvláštní právní úprava platí pro mateřské školy, kde jsou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání.

V takovém případě zřídí ředitel mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s platnou legislativou o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.

Ředitel mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

Podpůrným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.

3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Mateřská škola je povinna vytvářet ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání dětí nadaných.

V předškolním věku dítě prochází obdobím nerovnoměrného a skokového vývoje, mnohdy je těžké odlišit při identifikaci nadání dítěte od akcelerovaného vývoje v určité oblasti. Dítě, které vykazuje známky nadání, musí být dále podporováno.

Vzdělávání dětí probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

Mateřská škola je povinna zajistit realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP a IVP (vyhláška 27/2016 Sb.)

Metody výuky:

- metody práce k osvojování učiva (myšlení, pozornost, paměť)
- respektování dítěte a jeho specifika
- metody k rozvoji vnímání (práce s textem a obrazem)
- metody k upevnění zapamatování, osvojování vědomostí a dovedností pomocí opakování a procvičování
- upevňování pracovních návyků
- individuální potřeby dítěte
- respektování pracovního tempa dítěte, odlišné časové limity pro plnění úkolů
- zadávání domácích úkolů
- zohlednění dítěte, které přichází z jiného sociálního prostředí
- doporučení ŠPZ s rozlišením podpůrného opatření druhého až pátého stupně
- přítomnost asistenta pedagoga – adekvátně k potřebám dítěte podle stupně přiznaného podpůrného opatření

Organizace výuky:

- průběh vzdělávání během dne – střídání forem
- volnočasové aktivity v MŠ
- rozvoj zájmů dítěte
- nabídky exkurzí, kulturních představení
- spolupráce s SPC a PPP Ústí nad Orlicí

Hodnocení:

- formy hodnocení
- kritéria pro hodnocení v závislosti na charakteru problému dítěte
- posílení motivace pro vzdělávání dítěte
- přímá podpora dítěte ve vzdělávání učitelem nebo jiným pedagogickým pracovníkem

s poradenskými pracovníky školy (Libuše Pecháčková a Lenka Pokorná)

- metodická a konzultační podpora pedagogickým pracovníkům, rodičům ze strany poradenského pracovníka školy
- pověřená osoba koordinací PLPP je paní učitelka Libuše Pecháčková z logopedické třídy

3.10 Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Předškolní vzdělávání lze organizovat pro děti od dvou let věku dle platné legislativy v zařízeních, které mají pro toto podmínky. V naší mateřské škole nemáme podmínky pro vzdělávání dětí od dvou let.

Máme v plánu dle kompetenčních, prostorových, finančních, materiálních, organizačních, legislativních, časových a personálních možností změnit či zlepšit jednotlivé podmínky v naší mateřské škole.

4. Organizace vzdělávání

Organizační zajištění chodu mateřské školy:

- Denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální či aktuálně změněné potřeby.
- Do denního programu jsou pravidelně zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity.
- Pedagogové se plně věnují dětem a jejich vzdělávání.
- Děti nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí.
- Při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim.
- Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený, a to včetně aktivit, které mateřská škola organizuje nad rámec běžného programu.
- Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní později pokračovat.
- Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem atp.
- Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, děti mají možnost účastnit se společných činností v malých, středně velkých i velkých skupinách.
- Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Pokud to děti potřebují, mají možnost uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností, stejně tak i možnost soukromí při osobní hygieně apod.
- Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.
- Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky (věcné vybavení prostředí je dostatečné a kvalitní, pomůcky jsou připravovány včas)
- Nejsou překračovány stanovené počty dětí ve třídě, spojování tříd je maximálně omezeno.

Ranní blok

6:15 - 9:30	scházení a volné hry dětí, plnění úkolů a cílů výchovně vzdělávacího procesu individuálně, ve skupinách nebo kolektivně, využití interaktivních koutků
8:30 - 9:00	osobní hygiena, svačina dětí
9:00 - 9:30	pokračování v řízené i spontánní činnosti podle vzdělávací nabídky, vzájemně provázané a vyvážené
9:30 - 11:30	příprava na pobyt venku, pobyt venku, pohybové aktivity dětí
11:30 - 12:30	osobní hygiena, oběd, příprava na odpočinek

Odpolední blok

12:30 - 14:00	odpočinek, odpolední spánek, nespavý režim – klidové činnosti pro děti, které neusnou
14:15 - 14:30	osobní hygiena, svačina
14:30 - 16:15	volné hry dětí, plnění úkolů a cílů výchovně vzdělávacího programu individuálně, ve skupinách, pobyt na školní zahradě, didakticky cílené činnosti, prostor pro individuální práci s jednotlivými dětmi, interaktivní koutky

Provozní doba je od 6:15 hodin do 16:15 hodin.

Děti přicházejí do MŠ od 6:15h do 8:00h., nebo kdykoliv během dne po dohodě s učitelkou.

Od 6:15h. do 9:30h. jsou volné hry dětí, plnění úkolů a cílů výchovně vzděl. programu, které pedagog dítěti nabízí, individuálně, ve skupinách, kolektivně nebo v interaktivních koutcích.

Ve speciální log. třídě probíhá každý den individuální logopedická péče během celého dne.

Pohybové aktivity se uskutečňují při spontánní hře, ranním cvičení, pobytu venku, odpoledních činnostech.

Třídy jsou vybaveny náradím a náčiním pro sportovní vyžití (žebřiny, kladina, lavičky, žíněnky, koza, švédská bedna, míče, žíněnky, švihadla, šlapadla, fotbalové branky, stolní fotbal, owerbaly, gymbaly, skákací míče, dřevěná věž – sestava)

Pobyt venku od 9,30 hod. do 11,30 hod., odpoledne od 14,45 h. do 16,15 hodin směřujeme co nejvíce na zahradu, kde je 5 pískovišť, umělý svah, průlezky, v letních měsících je možnost sprchování dětí. Délka pobytu venku je 2 hodiny dopoledne jak na zahradě, tak vycházka do města a okolí.

Odpočinek a spánek je zařazen v režimu dne od 12,30 hod. do 14 hodin. Lehátka jsou ukládána ve třídách, lůžkoviny jsou uloženy na lehátkách.

Děti, které nespí, mají klidový program, při kterém se dále rozvíjejí.

Stravování a příprava stravy je vlastní.

Svačiny se podávají od 8,15 h. dopoledne a odpoledne od 14,15 hodin. Děti si samy svačinky chystají.

Obědy se vydávají od 11,30 hodin. Časový odstup jídel jsou 3 hodiny.

O pitný režim a doplňování se starají učitelky na třídách, nápoje (čaje, džusy, sirupy) se připravují v kuchyni. Děti se samy obslouží dle potřeby, také si hrnečky po sobě opláchnou.

Ve třídách jsou hrnečky a pití k dispozici dětem celý po celý den.

Otužování dětí je při pobytu venku, v létě sprchování, plavecký výcvik v Plavecké škole v krytém bazénu v České Třebové.

Výměna prádla (ručníky – 1x za týden, nebo dle potřeby, lůžkoviny – za 21 dní, nebo dle potřeby, pyžama – 1x za týden, nebo dle potřeby). Praní prádla je dáno smluvně. Čisté prádlo se skladuje v uzamčených skříních. Špinavé prádlo se odváží do prádelny. Prádlo se převáží v omyvatelných koších.

Uspořádání tříd

Mateřská škola má celkem 7 tříd. V pavilonu „A“ jsou 4 třídy a v pavilonu „B“ jsou 3 třídy. Ve třídách I. – IV. A jsou děti věkově heterogenní, jsou zde i děti s odloženou školní docházkou.

Taktéž je tomu i ve třídě I. B. a ve třídě II. B.

V logopedické třídě v pavilonu „B“ jsou děti s odloženou školní docházkou a děti starší šesti let.

Je to speciální třída pro děti s vadami řeči.

Struktura tříd:

Pavilon A

I. A.....3 – 6 leté děti (Myšky)

II. A.....3 – 6 leté děti (Sluníčka)

III. A....3 – 6 leté děti (Pejsci)

IV. A.....3 – 6 leté děti (Medvídci)

Pavilon B

I. B.....3 - 6 leté děti (Žabky)

II. B.....3 - 6 leté děti (Ježečci)

LOGO TŘÍDA...4 – 7 leté děti (Kočky)

Organizace vzdělávání obsahuje:

Kritéria pro přijímání dítěte jsou zpravidla věk, bydliště a docházející sourozenci. (forma zveřejnění: webové stránky školy, informační portál města, vývěsné tabule mateřské školy, plakátnice). Dále viz legislativa.

Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd (heterogenní uspořádání, sourozenecké vazby, zohledňování přání rodičů apod.)

Činnosti, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů ve třídě.

V naší mateřské škole máme vytvořený profesionální systém individuálního a distančního vzdělávání. Podrobně viz. Školní řád.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

Mateřská škola poskytuje předškolní vzdělávání, resp. naši učitelé, sledují při své práci tyto **rámcové cíle (záměry)**:

„Trojnožka pro předškolní vzdělávání“:

- 1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání**
- 2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost**
- 3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.**

Náš model s názvem **Čtvero ročních období** skřítko Habrmánka je založen na učení formou prožitku a hry.

.....Hrou se dítě učí a poznává okolní svět, hrou se snaží překonávat první překážky a odloučení, hrou vyjadřuje svá přání a potřeby, ve hře se odráží jeho skutečně prožitý příběh. V dnešním přetechizovaném hektickém náročném světě je třeba střežit a chránit tento poklad, neukrajet z něj nesprávnou měrou, ale předávat je dál našim dětem, aby se nerozkutálek po širém světě jako perličky z pouti.

Většina z nás žije rychle a složitě. Klademe vysoké nároky nejen na sebe, ale i své děti. Chceme po nich daleko více, krátíme jim dětství a korálové šňůrky se ztrácí perlička za perličkou.

Hra by nás měla provázet celým životem, nejen v předškolním období.

Náš tým pedagogů upřednostňuje hru, radujeme se z maličností a umíme si hrát. Vždyť ve školce hra na nás čeká na každém kroku, stačí se jen chopit příležitosti a rádně se vydovádet.

Na trhu je navíc spousta stolních her s kostkou, stavebnic, konstruktivních her, her s netradičním materiálem – děti se zapojují s vlastní fantazií, hry hudebně – pohybové, dramatické, smyslové, didaktické, námětové, ekologicky zaměřené. Také využíváme znalostí a zkušeností kolegyně z jiných mateřských škol, se kterými si vyměňujeme poznatky, doporučujeme si již námi vyzkoušené herní prvky.

Zvýšená péče je věnována dětem, které nemají správnou výslovnost. Věnují se jim učitelky na třídách a intenzivní náprava řeči je prováděna ve speciální logopedické třídě, kde je úspěšnost nápravy téměř 100 % - záleží na spolupráci rodiny.

Pojetí a cíle předškolního vzdělávání, metody a formy práce

Úkoly předškolního vzdělávání

- doplňování rodinné výchovy a v úzké vazbě na ni pomáhání zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení
- obohacování denního programu dítěte a průběhu jeho předškolních let a poskytování dítěti odborné péče
- rozvíjení osobnosti dítěte, podporování jeho tělesného rozvoje a zdraví, jeho osobní spokojenosti, pohody
- napomáhání k chápání okolního světa a motivování k dalšímu poznávání a učení
- pomoci dítěti usnadňovat jeho další životní i vzdělávací cestu

- podporování individuálních rozvojových možností dětí, vyrovnání vzdělávacích šancí bez osobnostních rozdílů mezi dětmi
- snaha o plnění úkolu diagnostického, zejména ke vztahu k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami (dětem s nerovnoměrnostmi ve vývoji, se zdravotním postižením, se zdrav. a sociálním znevýhodněním), poskytování včasné speciálně pedagogické péče

Specifika předškolního vzdělávání, metody a formy práce

- přizpůsobování se vývojovým fyziologickým, kognitivním, sociálním a emočním potřebám dětí
- nabízení vhodného vzdělávacího prostředí, pro dítě vstřícné, podnětné, zajímavé a obsahově bohaté (možnost se projevat, bavit a zaměstnávat přirozeným dětským způsobem)
- vázání k individuálně různým potřebám a možnostem jednotlivých dětí, včetně vzdělávacích potřeb specifických
- využívání metod prožitkového a kooperativního učení hrou a činnostmi dětí, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, podporují dětskou zvědavost a potřebu objevovat
- uplatňování využívání situací, které jsou pro dítě srozumitelné
- využívání spontánního sociálního učení založeného na principu přirozené nápodoby (vzory v chování, projevu, porovnávání vhodnosti a nevhodnosti)
- uplatňování spontánních a řízených vzájemně provázaných a vyvážených aktivit přímo a nebo nepřímo motivovaných pedagogem
- působení pedagoga na dítě, probouzení v něm aktivního zájmu a dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat, připravovat a iniciovat vhodné činnosti
- uplatňování integrovaného přístupu na základě integrovaných bloků, které přímo vycházejí za života dítěte, jsou smysluplné, zajímavé a užitečné
- využití klasických specifických didaktik ve formě metod a prostředků jednotlivých oborů výchovně vzdělávací činnosti

Cíle předškolního vzdělávání

Náš ŠVP pracuje se čtyřmi cílovými kategoriemi.

Stanovuje cíle vyjadřující záměry předškolního vzdělávání. Dále jsou to klíčové kompetence, které představují obecnější způsobilosti dosažitelné v předškolním vzdělávání. Dílčími cíli vyjadřujeme konkrétní záměry příslušející té které vzdělávací oblasti a dílčí výstupy odpovídají poznatkům, dovednostem, postojům a hodnotám. Tyto cílové kategorie jsou vzájemně propojené a navazují na sebe.

Formy a metody práce

- V edukačním procesu v naší mateřské škole budeme využívat formy a metody práce, které odpovídají věkovým zvláštěstím a potřebám dětí, zjišťujeme, které metody (činnosti) mají u dětí největší úspěch a proč a ze zjištěného vycházíme v dalším plánování. Vyžadujeme si zpětnou vazbu k proběhlým činnostem a na jejím základě

připravujeme další činnosti s vhodnější volbou organizace a metod. Hledáme inspiraci v literatuře, studiu a vzdělávání.

Organizační formy

- Pro mateřskou školu je základní formou vzdělávání interakce učitelky s dítětem či dětmi v průběhu celého dne. Vše, co se v mateřské škole děje, slouží jako prostředek vzdělávání – dítě je vzděláváno stále a průběžně. Právě v přirozených činnostech je největší prostor k jeho dalšímu posunu a vzdělávání. A tak kromě obecných organizačních forem, mezi které patří frontální, skupinové a kooperativní činnosti, individuální a projektová nebo otevřená výuka, budeme využívat organizační formy, které se co nejvíce přibližují životu dítěte doma v rodině, a současně ho profesionálně vedeme ve skupině vrstevníků. Patří k nim:
- **Volná hra**, ve které děti navazují sociální kontakty se skupinou vrstevníků, spontánně se učí novým vědomostem, dovednostem a návykům, vytvářejí si postoje a získávají zkušenosti zprostředkované ostatními dětmi ze skupiny.
- **Řízená činnost** profesionálně zprostředkovává poznávání světa a vytváří prostor pro získávání nových vědomostí, dovedností, návyků a názorů. Dítěti jsou nabízeny různorodé činnosti, které jsou obvykle tematicky propojené a vytvářejí tak smysluplný celek neodtržený od životní reality. Činnosti vycházejí ze zájmu a zkušeností dětí, navazovat na ně a doplňují je tak, aby docházelo k naplňování klíčových kompetencí dítěte.
- **Stravování**, při kterém má dítě v mateřské škole možnost ochutnat jídla, která nejsou v jeho rodině obvyklá, rozšířit si svůj jídelníček a vytvořit základy zdravého životního stylu. Současně se učí praktickým dovednostem při sebeobsluze, pomáhat druhým dětem a být ohleduplným. Samozřejmostí je dodržování pitného režimu během celého dne. Děti jsou vybízeny ke konzumaci tekutin, přičemž mají možnost výběru z ochuceného nápoje a čisté vody.
- **Odpočinek a hygiena**. Po dopoledních aktivitách si děti potřebují odpočinout. Tato potřeba je však individuální. Nespavé děti mají možnost výběru z klidových činností. S odpočinkem úzce souvisí hygienické návyky, které si dítě v mateřské škole upevňuje a postupně se v nich zdokonaluje.
- **Pobyt venku** nabízí dostatek volného pohybu na čerstvém vzduchu, především na zahradě mateřské školy. Zahrada a vycházky do okolí nám umožňují dlouhodobě pozorovat některé jevy, rostliny, zvířata, přírodu, sledovat proměny přírody v čase a v ročních dobách, učit se ji chránit. Můžeme pozorovat práci lidí, stroje, dopravu, učit se bezpečnému chování na cestách, poznávat své město atd.
- **Rituály** přináší dítěti pocity přijetí, příjemné naladění, jistotu, že věci mají svůj řád, možnost uplatnění i pro méně aktivní a nesmělé děti, vytváření prosociálních vzorů a vztahů, budování pocitu přináležení do skupiny aj.
- **Cvičení** podporuje pěstování zdraví. Děti mají dostatek spontánního pohybu. Formou motivovaného zdravotního cvičení vedeme děti ke správnému držení těla, vytrvalosti, tělesné zdatnosti, lokomočním dovednostem, relaxaci atd. podle zvoleného záměru.
- **Akce s rodiči**: tvořivá setkání, besídky, hravá odpoledne, výlety
- **Nepřavidelné činnosti** jsou příležitosti k činnostem, které jsou něčím výjimečné a ozvláštněné. Pořádáme týden dětské radosti, rozloučení s předškoláky, návštěva kouzelníka, využívání nabídky ekocentra atd.

Metody práce

- Při volbě metody práce budeme vycházet z cíle, kterého chceme dosáhnout; z etapy edukačního procesu; organizace práce; věku dítěte a jeho individuálních potřeb a speciálních potřeb v logopedické třídě. S ohledem na specifika předškolního věku budeme využívat tyto metody práce:
- **Metody založené na prožitku**, vycházejí z výjimečnosti prožívání předškolního dítěte, které je intenzivnější, hlubší a může být pro člověka zdrojem pozitivních vzpomínek pro celý život. Nejsilnější prožitky vznikají při aktivní činnosti. V prožitcích, které si dítě z mateřské školy odnáší, by vždy měly převažovat prožitky pozitivní, takové, které dítě ubezpečují o tom, že je přijímáno ostatními, je pro ně důležitou osobou a že svět je pro ně přátelský a vstřícný.
- **Metody založené na vzoru** vycházejí z odkázanosti dítěte na péči dospělého, který je pro ně jistotou ve světě. Tento blízký dospělý se mu stává vzorem a příkladem k tomu, jak se chovat k dalším osobám, věcem, k přírodě atd.
- **Metody založené na hře**, která je pro dítě činností přirozenou. Hra dítěti působí radost a zároveň vytváří prostor pro učení. Dětem vytváříme především dostatek času a prostoru pro volnou hru a i při hře řízené dbáme, aby přinesla dítěti onen potřebný pocit radosti, který dělá hru hrou.
- **Metody založené na pohybu**, které vycházejí z vyšší potřeby pohybu předškolního dítěte. Tyto metody napomáhají zpřesňovat pohybových dovedností, pohyb je příznivý i pro rozvoj kognitivních schopností a pro návyky vedoucí ke zdravému životnímu stylu. Tyto metody naplňujeme především dostatečným prostorem a příležitostmi pro spontánní pohyb v mateřské škole i venku.
- **Metody založené na hudebním prožitku** podporují rytmicizaci, artikulaci, intonaci, dechová cvičení, využití Orffova instrumentáře a netradiční doprovodné nástroje (láhev s vodou, mikrotenový sáček, pytlík s rýží atd.).
- **Metody založené na manipulaci a experimentu** podporují konkrétní myšlení dítěte, k jehož rozvoji potřebuje manipulovat s předměty a materiály, experimentovat a zkoumat. K experimentům je nutná aktivní činnost dítěte.
- **Metody založené na komunikaci** vedou dítě aktivně zacházet se slovy, učit se používat řeč jako nástroj komunikace, učit se ovládat verbální i neverbální komunikační techniky. Komunikace prostupuje celý pobyt dítěte v mateřské škole.
- **Metody založené na tvoření**, které je pro dítě významné jako proces – jeho výsledek je méně důležitý než činnost sama. Ke tvorbě dětí poskytujeme dostatek různorodého materiálu (přírodního materiálu – písek, kameny, šišky, mušle, kinetický písek), mozaiky, skládanky, stavebnice a náměty výtvarné i pracovní.
- **Metody založené na fantazii a magičnu**, protože svět fantazie je pro dítě zdrojem dobrodružství a prožitku a umožňuje mu originální pohled na řešení problému.
- **Metody založené na myšlenkových operacích** vycházejí ze zvědavosti dítěte zájímajícího se o příčiny a souvislosti dění ve světě, který ho obklopuje. K rozvíjení myšlení je potřebné evokovat minulé zkušenosti a znalosti dětí, provokovat otázkami a podněty k přemýšlení, hledat souvislosti a vést děti ke kritickému myšlení.
- **Metody směřující k naplňování konkrétních záměrů učitelky**, které umožňují učitelce tvořivě využít konkrétní postupy pro konkrétní činnosti.
- V logopedické třídě kromě výše uvedených metod budeme klást důraz na komponenty, které jsou průpravou pro speciální cvičení a to jsou cvičení: pohybová, pohybově – zvuková, pohybově – zvukově – zraková, grafomotorická a fonograforytmická. Důležité jsou individuální potřeby a práce s pravorukými a levorukými dětmi.

Zajišťujeme vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných. Viz Školní řád.
Podmínky pro vzdělávání dvouletých dětí nejsou v naší mateřské škole zajištěny.

6. Vzdělávací obsah

Součástí ŠVP je učivo, které je uspořádáno do ucelených částí. Tyto součásti mají podobu integrovaných bloků, jsou to tématické celky, které ucelují učivo. Zde jsou uvedeny nabídky k činnostem a očekávaným výstupům. Tyto bloky – vzdělávací cíle, umožňují nabízet dětem různorodé činnosti a příležitosti.

ŠVP je složen ze čtyřech integrovaných bloků: Jaro, Léto Podzim, Zima, což jsou celky, které jsou dále rozpracovány do témat, které jsou pro třídní bloky doporučené, každý pedagog si může dle konkrétních potřeb a situací vybírat. Bloků je více, není povinností v jednotlivých třídách všechny realizovat. Časový plán bloků je orientační, volný, přizpůsobitelný.

Systém vzdělávacích cílů je rozpracován v RVP (Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání), jsou zde stanoveny záměry a dosažené výstupy. Klíčové kompetence jsou soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince.

Pro etapu předškolního vzdělávání jsou za klíčové považovány tyto kompetence:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- kompetence činnostní a občanské

ŠVP Mateřské školy Habrmanova je pojetí a zpracování formální vzdělávací nabídky:

- Respektujeme věk dětí, materiální zázemí školy
- Podoba integrovaných bloků je přiměřeného rozsahu
- Zaměření bloků je dostatečně široké a poskytuje dostatek zajímavých podnětů k činnostem
- Obsah bloků vychází z přirozeného kontextu života předškolních dětí, je dětem srozumitelný, užitečný a prakticky využitelný
- Z charakteristiky bloků je zřejmé, jak s nimi budeme dále pracovat, jaké máme cíle, jakým směrem je možno blok rozvíjet
- Bloky jsou postaveny jako dostatečně otevřené a jsou zpracovány jen do té míry, aby následnou práci pedagoga usměrňovaly, ale zbytečně jej nesvazovaly a neomezovaly ani děti

ŠVP ponechává dostatek prostoru dětem i pedagogům. ŠVP umožňuje, aby pedagogové v jednotlivých třídách mohli pracovat samostatně a tvořivě, s ohledem na konkrétní charakteristiku třídy, seberealizovat se, uskutečňovat svoje nápady, uplatnit svou odbornost i praktické dovednosti a využívat poznatky z dokumentu RVP pro předškolní vzdělávání.

Vzdělávací obsah je v RVP PV uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí: biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální. Tyto oblasti jsou nazvány:

1. Dítě a jeho tělo
2. Dítě a jeho psychika
3. Dítě a ten druhý
4. Dítě a společnost
5. Dítě a svět

Oblasti se prolínají v integrovaných blocích – Čtvero ročních období skřítků Habrmánka

6.1 Integrovaný blok Podzim Skřítků Habrmánka

Charakteristika integrovaného bloku

V tomto bloku děti poznávají kamarády ve třídě, učitelky, zaměstnance a prostředí MŠ, okolí MŠ. Získávají povědomí o svojí rodině a svém zdraví. Seznamují se s pravidly soužití, společenského chování, tradicemi, denním režimem v MŠ. Osvojují si poznatky a dovednosti potřebné k vykonávání jednoduchých činností. Hrají si s přírodninami. Jsou seznamovány s charakteristickými znaky podzimu, počasím i podzimními radovánkami. Poznávají ovoce, zeleninu, lesní plody či polní plodiny, volně žijící zvířata.

Téma – Prázdniny končí – moje mateřská škola

Vzpomínáme na prázdniny
 Hurá do školky
 Já a moji kamarádi
 Kdo se mnou bydlí
 Poznáváme mateřskou školu a její okolí
 Vzpomínáme na léto
 Vše nové kolem nás
 Nejsem na zemi sám
 Moje rodina, moje bydliště
 Já a moje tělo
 Když Alenka stůně
 Žiju v ČR (hlavní město, prezident, atp.)

Téma – Kouzlo podzimu

Podzim v zahradě – ovoce, zelenina
 Čas jablíčkové vůně
 Co jíme, co roste
 Barvy podzimu
 Podzim na poli
 Podzim v lese
 Vnímám přírodu všemi smysly
 Sbíráme plody podzimu
 Promlouváme se stromy
 Vyrábíme z přírodních materiálů
 Vyletěl si pyšný drak

6.1.1 Vzdělávací oblast dítě a jeho tělo (biologická)

A. Dílčí vzdělávací cíle

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé motoriky

B. Vzdělávací nabídka

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí

C. Očekávané výstupy

- Zachovávat správné držení těla
- Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla
- Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály
- Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
- Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí
- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy
- Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami

D. Klíčové kompetence

k učení:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

k řešení problému:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně

komunikativní

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším

činnostní a občanské

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

6.1.2 Vzdělávací oblast dítě a jeho psychika (psychologická)

6.1.2.1 Jazyk a řeč

A. Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění)
- rozvoj komunikativních dovedností při seznamování dětí v rámci celé školky (Habrmánek se seznamuje)
- rozvoj a užívání všech smyslů

B. Vzdělávací nabídka

- artikulační, řečové, sluchové a rytmičké hry, hry se slovy
- komentování zážitků a aktivit
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a „čtení“ knížek, encyklopedií

C. Očekávané výstupy

- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

D. Klíčové kompetence

k učení:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

k řešení problému:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně

komunikativní

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším

činnostní a občanské

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

6.1.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

A. Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj tvořivosti s využitím přírodního materiálu (listí, plody, kameny, mušle, písek, kůra apod.)
- posilování přirozených poznávacích citů

B. Vzdělávací nabídka

- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte (park Javorka, Záměstí, Muzeum, terminál a jiných objektů v České Třebové) rozhovor o výsledku pozorování
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrozličnější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)

C. Očekávané výstupy

- Vnímát a rozlišovat pomocí všech smyslů

- Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimát si (nového, změněného, chybějícího)
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- Záměrně se soustředit a udržet pozornost
- Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci
- Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy
- Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat
- Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit
- Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně
- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film
- Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- Prožívat radost ze zvládnutého a poznání

D. Klíčové kompetence

k učení:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

k řešení problému:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně

komunikativní

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším

činnostní a občanské

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky

- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

6.1.2.3 Sebepojetí, city, vůle

A. Dílčí vzdělávací cíle

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti), adaptace v nové třídě
- rozvoj schopnosti sebeovládání

B. Vzdělávací nabídka

- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte

C. Očekávané výstupy

- Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory

D. Klíčové kompetence

k učení:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

k řešení problému:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně

komunikativní

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším

činnostní a občanské

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky

- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

6.1.3 Vzdělávací oblast dítě a ten druhý (sociální)

A. Dílčí vzdělávací cíle

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- posilování prosociálního (činy vykonané ve prospěch druhého) chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)

B. Vzdělávací nabídka

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- společenské hry, společné aktivity nejrozumnějšího zaměření
- aktivity podporující sbližování dětí

C. Očekávané výstupy

- Navazovat kontakty s dospělým
- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- Spolupracovat s ostatními
- Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- Respektovat potřeby jiného dítěte
- Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná

D. Klíčové kompetence

k učení:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

k řešení problému:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně

komunikativní

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším

činnostní a občanské

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

6.1.4 Vzdělávací oblast dítě a společnost (sociokulturní)

A. Dílčí vzdělávací cíle

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění (Jabkancová pouť, divadelní představení ve školce, spolupráce s Eko-centrem Studánka)

B. Vzdělávací nabídka

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu

C. Očekávané výstupy

- Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat
- Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování
- Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat
- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy
- Vnímát umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

D. Klíčové kompetence

k učení:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

k řešení problému:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně

komunikativní

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším

činnostní a občanské

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

6.1.5 Vzdělávací oblast dítě a svět (environmentální)

A. Dílčí vzdělávací cíle

- seznamování s místem a prostředím v České Třebové a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o České Třebové a okolí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách

B. Vzdělávací nabídka

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace ve městě
- sledování událostí v obci a účast na nahodilých akcích, které jsou pro dítě zajímavé (výstavy, trhy, Kulturním centru, DDM)
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit, využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí (Srnov, Kozlov, Přívrat, Lhotka atd.) sledování rozmanitostí a změn v přírodě

C. Očekávané výstupy

- Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný
- Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim
- Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat
- Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

D. Klíčové kompetence

k učení:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

k řešení problému:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně

komunikativní

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším

činnostní a občanské

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

6.2 Integrovaný blok Zima skřítko Habrmánka

Charakteristika integrovaného bloku

Děti jsou seznamovány s adventními tradicemi (Mikuláš, Adventní zpívání, Barborka, Vánoce, Tři králové, ...). Připravují se mikulášské nebo vánoční besídky a karneval. Seznamují se s prostředím základní školy – připravují se na zápis. Pečují o ptáčky, lesní zvěř, poznávají charakteristické znaky zimy, zkoumají vlastnosti sněhu a ledu, užívají si zimních radovánek (sáňkování, bobování, závody na kluzáčcích, stavby ze sněhu, ...). Účastní se fotbalové školky v tělocvičně.

Téma – Adventní období

Těšíme se na Vánoce
Mikuláš, čert a anděl
Štědrý večer nastal, koledy přichystal

Téma – Zima – Bílá královna

Meluzína a sněhové vločky
Co se děje se stromem
Co si oblékáme, abychom nebyli nemocní
Zimní radovánky
To to zebe (Vlastnosti sněhu a ledu)
Sníh je bílá peřina
Zvířátka v zimě
Ptáci v zimě
Pohádková příroda
Radujeme se ze zimy a sněhu – zimní sporty
Karneval
Zápis do školy

6.2.1 Vzdělávací oblast dítě a jeho tělo (biologická)

A. Dílčí vzdělávací cíle

rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí

- pohybového aparátu a tělesných funkcí rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé motoriky
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě

B. Vzdělávací nabídka

- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení), každodenní ranní cvičení

- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí

C. Očekávané výstupy

- Zachovávat správné držení těla
- Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla
- Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály
- Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
- Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- Pojmenovat části těla a některé orgány, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem
- Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí
- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy
- Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami

D. Klíčové kompetence

k učení:

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

k řešení problému:

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

komunikativní:

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

sociální a personální:

- rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

činnostní a občanské:

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

6.2.2 Vzdělávací oblast dítě a jeho psychika

6.2.2.1 Jazyk a řeč

A. Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování, gymnastika mluvidel, artikulační cvičení)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu – příprava na zápis do základní školy

B. Vzdělávací nabídka

- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů se zimní tematikou

C. Očekávané výstupy

- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči

- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat
- Domluvit se
- Porozumět slyšenému
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku

D. Klíčové kompetence

k učení:

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

k řešení problému:

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

komunikativní:

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

sociální a personální:

- rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

činnostní a občanské:

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

6.2.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

A. Dílčí vzdělávací cíle

- přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie

B. Vzdělávací nabídka

- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- námětové hry a činnosti

C. Očekávané výstupy

- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- Záměrně se soustředit a udržet pozornost
- Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci
- Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy
- Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat
- Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit
- Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně
- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film
- Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat
- zkušeností k učení
- Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- Prožívat radost ze zvládnutého a poznatého

D. Klíčové kompetence

k učení:

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

k řešení problému:

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

komunikativní:

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

sociální a personální:

- rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

činnostní a občanské:

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

6.2.2.3 Sebepojetí, city, vůle

A. Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

B. Vzdělávací nabídka

- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- cvičení organizačních dovedností
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)

C. Očekávané výstupy

- Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- Uvědomovat si svoje možnosti a limity
- Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)
- Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky
- Prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování
- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- Zachytit a vyjádřit své prožitky

D. Klíčové kompetence

k učení:

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

k řešení problému:

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

komunikativní:

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

sociální a personální:

- rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

činnostní a občanské:

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

6.2.3 Vzdělávací oblast dítě a ten druhý (sociální)

A. Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření prosociálních (činy vykonané ve prospěch druhého) postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)

rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

B. Vzdělávací nabídka

- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě

C. Očekávané výstupy

- Navazovat kontakty s dospělým
- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- Spolupracovat s ostatními
- Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- Respektovat potřeby jiného dítěte

- Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná

D. Klíčové kompetence

k učení:

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

k řešení problému:

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- chápe, že vyhybat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

komunikativní:

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

sociální a personální:

- rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

činnostní a občanské:

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

6.2.4 Vzdělávací oblast dítě a společnost (sociokulturní)

A. Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- rozvoj společenského i estetického vkusu

B. Vzdělávací nabídka

- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí

C. Očekávané výstupy

- Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat
- Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování
- Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat
- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné
- Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy
- Vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

D. Klíčové kompetence

k učení:

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

k řešení problému:

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

komunikativní:

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

sociální a personální:

- rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

činnostní a občanské:

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

6.2.5 Vzdělávací oblast dítě a svět (environmentální)

A. Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám v zimním období i jeho změnám

B. Vzdělávací nabídka

- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji)
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- kognitivní (poznávací) činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

C. Očekávané výstupy

- Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný
- Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim
- Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat
- Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

D. Klíčové kompetence

k učení:

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

k řešení problému:

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

komunikativní:

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

sociální a personální:

- rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

činnostní a občanské:

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

6.3 Integrovaný blok Jaro skřítko Habrmánka

Charakteristika integrovaného bloku

Děti poznávají charakteristické znaky jara, květiny, stromy, keře, domácí zvířata a jejich mláďata, zvířata v lese, na poli, u rybníka, v zoo. Pozorují klíčení semínek, rychlení větévek. Slaví Velikonoce, Den Země, Čarodějnice, Svátek matek. Účastní se plaveckého výcviku, florbalové přípravy. Navštěvují knihovnu (práce s knihou). Rozlišují dopravní prostředky a dozívádají se o bezpečnosti v dopravním provozu.

Téma – Slyšte milá děťátka, jaro t'uká na vrátka

Toulky předjařím (tání sněhu, přilet ptactva, první pupeny, květiny)
Když jaro zaťuká
Co se děje se stromem
První jarní kytíčky
Svátky jara
Líbí se nám jarní čarování (rej čarodějnic)

Téma – Svět kolem nás

Jaro v písničkách
Veselé koledování
Kdo tu s námi ještě žije (čtyřnozí kamarádi, mláďata...)
Domácí zvířátka
Moji mazlíčci
Zvířátka v lese a na poli
Zvířátka v ZOO
Kytíčka pro maminku
Kde a jak bydlíme (lidé, zvířátka)
Z pohádky do pohádky
Pozor, stát, červená!
Doprava kolem mne – co jezdí, létá, plave
Jedeme na výlet
Pozorujeme oblohu

6.3.1 Vzdělávací oblast dítě a jeho tělo (biologická)

A. Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti (fotbalová školka, bazén)
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí (solná jeskyně)

B. Vzdělávací nabídka

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků

C. Očekávané výstupy

- Zachovávat správné držení těla
- Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla
- Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály
- Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
- Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí
- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy
- Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami

D. Klíčové kompetence

k učení:

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

k řešení problému:

- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

komunikativní:

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, audiovizuální technika)

sociální a personální:

- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídí, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout

činnostní a občanské:

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činorodost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

6.3.2 Vzdělávací oblast dítě a jeho psychika

6.3.2.1 Jazyk a řeč

A. Dílčí vzdělávací cíle

- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka (návštěva prvních tříd)

B. Vzdělávací nabídka

- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo v jarním období
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

C. Očekávané výstupy

- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, ve vhodně zformulovaných větách
- Vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat
- Domluvit se slovy
- Porozumět slyšenému
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku

D. Klíčové kompetence

k učení:

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

k řešení problému:

- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

komunikativní:

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, audiovizuální technika)

sociální a personální:

- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout

činnostní a občanské:

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

6.3.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

A. Dílčí vzdělávací cíle

- přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie

B. Vzdělávací nabídka

- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant

- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazy)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině

C. Očekávané výstupy

- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- Záměrně se soustředit a udržet pozornost
- Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci
- Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy
- Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat
- Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit
- Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně
- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film
- Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat
- zkušeností k učení
- Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- Prožívat radost ze zvládnutého a poznání

D. Klíčové kompetence

k učení:

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

k řešení problému:

- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

komunikativní:

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, audiovizuální technika)

sociální a personální:

- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout

činnostní a občanské:

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

6.3.2.3 Sebepojetí, city, vůle

A. Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

B. Vzdělávací nabídka

- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení

- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

C. Očekávané výstupy

- Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- Uvědomovat si svoje možnosti a limity
- Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)
- Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky
- Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování
- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- Zachytit a vyjádřit své prožitky

D. Klíčové kompetence

k učení:

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

k řešení problému:

- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

komunikativní:

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, audiovizuální technika)

sociální a personální:

- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout

činnostní a občanské:

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

6.3.3 Vzdělávací oblast dítě a ten druhý (sociální)

A. Dílčí vzdělávací cíle

- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- rozvoj kooperativních dovedností

B. Vzdělávací nabídka

- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.

C. Očekávané výstupy

- Navazovat kontakty s dospělým
- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- Spolupracovat s ostatními
- Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- Respektovat potřeby jiného dítěte

- Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná

D. Klíčové kompetence

k učení:

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

k řešení problému:

- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

komunikativní:

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, audiovizuální technika)

sociální a personální:

- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídí, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout

činnostní a občanské:

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá

- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

6.3.4 Vzdělávací oblast dítě a společnost (sociokulturní)

A. Dílčí vzdělávací cíle

- porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

B. Vzdělávací nabídka

- mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)

C. Očekávané výstupy

- Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat
- Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování
- Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat
- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy
- Vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

D. Klíčové kompetence k učení:

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

k řešení problému:

- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

komunikativní:

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, audiovizuální technika)

sociální a personální:

- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídí, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout

činnostní a občanské:

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

6.3.5 Vzdělávací oblast dítě a svět (environmentální)

A. Dílčí vzdělávací cíle

- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy, názorné pokusy.
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí (Týden dětské radosti)

B. Vzdělávací nabídka

- poučení o možných nebezpečných, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními ději srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)

C. Očekávané výstupy

- Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný
- Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim
- Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat
- Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

D. Klíčové kompetence

k učení:

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

k řešení problému:

- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

komunikativní:

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, audiovizuální technika)

sociální a personální:

- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídí, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout

činnostní a občanské:

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

6.4 Integrovaný blok Léto skřítky Habrmánka

Charakteristika integrovaného bloku

V Mateřské škole společně oslavíme den dětí (Skákací žirafa), účastníme se Týdne sportu v České Třebové, Sportovních her mateřských škol. Pro děti je připraven Týden dětské radosti (setkání s hasiči, policií, pejsky ze ZKO Podhorka, šermíři, skauty). Děti poznávají květiny, učí se, jak se chovat v přírodě. Připravují se na prázdniny, dovolenou, na výlet (řeka, rybník, moře). Loučíme s předškoláky na konci školního roku – Cesta za pokladem - výlet s rodiči.

Město, ve kterém žiji
Předměty kolem mne
Bouřlivá mračna
Co se děje se stromem
Co jsme viděli u vody
Co jsme viděli na louce
Co jsme viděli v lese
Neživá příroda – kámen, písek
Už jsem velký, budu školák
Čím bych chtěl být
Týden dětské radosti
Těšíme se na prázdniny

6.4.1 Vzdělávací oblast dítě a jeho tělo (biologická)

A. Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu (Zdravá abeceda)

B. Vzdělávací nabídka

- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrožících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí

C. Očekávané výstupy

- Zachovávat správné držení těla
- Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla
- Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály

- Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
- Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí
- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy
- Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami

D. Klíčové kompetence

k učení:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

k řešení problému:

- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů (experimentování, pozorování); pochopí jednoduché algoritmy (návodů) řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

komunikativní:

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

sociální a personální:

- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

činnostní a občanské:

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

6.4.2 Vzdělávací oblast dítě a jeho psychika

6.4.2.1 Jazyk a řeč

A. Dílčí vzdělávací cíle

- osvojení si forem sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

B. Vzdělávací nabídka

- samostatný slovní projev na určité téma
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen

C. Očekávané výstupy

- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat
- Domluvit se slovy
- Porozumět slyšenému
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- Připravuje se pro život v mnohojazyčné evropské společnosti

D. Klíčové kompetence

k učení:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

k řešení problému:

- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů (experimentování, pozorování); pochopí jednoduché algoritmy (návody) řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

komunikativní:

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jím učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

sociální a personální:

- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

činnostní a občanské:

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

6.4.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

A. Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)

B. Vzdělávací nabídka

- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikace
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

C. Očekávané výstupy

- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- Záměrně se soustředit a udržet pozornost
- Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci
- Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy
- Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat
- Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit

- Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně
- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film
- Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat
- zkušeností k učení
- Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného

D. Klíčové kompetence

k učení:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

k řešení problému:

- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů (experimentování, pozorování); pochopí jednoduché algoritmy (návody) řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

komunikativní:

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

sociální a personální:

- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

činnostní a občanské:

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

6.4.2.3 Sebepojetí, city, vůle

A. Dílčí vzdělávací cíle

- získání relativní citové samostatnosti

B. Vzdělávací nabídka

- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- výlety do okolí České Třebové (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)

C. Očekávané výstupy

- Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- Uvědomovat si svoje možnosti a limity
- Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)
- Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky
- Prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování
- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- Zachytit a vyjádřit své prožitky

D. Klíčové kompetence

k učení:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

k řešení problému:

- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů (experimentování, pozorování); pochopí jednoduché algoritmy (návody) řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

komunikativní:

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

sociální a personální:

- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

činnostní a občanské:

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřeně aktuálnímu dění
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

6.4.3 Vzdělávací oblast dítě a ten druhý (sociální)

A. Dílčí vzdělávací cíle

- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

B. Vzdělávací nabídka

- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

C. Očekávané výstupy

- Navazovat kontakty s dospělým
- Přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem
- Spolupracovat s ostatními
- Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- Respektovat potřeby jiného dítěte
- Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná

D. Klíčové kompetence

k učení:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

k řešení problému:

- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů (experimentování, pozorování); pochopí jednoduché algoritmy (návodů) řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

komunikativní:

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci

- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

sociální a personální:

- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

činnostní a občanské:

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

6.4.4 Vzdělávací oblast dítě a společnost (sociokulturní)

A. Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

B. Vzdělávací nabídka

- přípravy a realizace společných zábav a slavností (Rozloučení s předškoláky, rozloučení se školním rokem, Týden sportu v České Třebové)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

C. Očekávané výstupy

- Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat
- Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování

- Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat
- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy
- Vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

D. Klíčové kompetence

k učení:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

k řešení problému:

- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů (experimentování, pozorování); pochopí jednoduché algoritmy (návody) řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

komunikativní:

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

sociální a personální:

- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

činnostní a občanské:

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

6.4.5 Vzdělávací oblast dítě a svět (environmentální)

A. Dílčí vzdělávací cíle

- poznávání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

B. Vzdělávací nabídka

- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- ekologicky motivované hravé aktivity (ekohry – Ekocentrum. Studánka)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

C. Očekávané výstupy

- Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný
- Všímat si změn a dění v nejbližším okolí
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim
- Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat
- Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

D. Klíčové kompetence

k učení:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

k řešení problému:

- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů (experimentování, pozorování); pochopí jednoduché algoritmy (návodů) řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

komunikativní:

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

sociální a personální:

- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečností
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

činnostní a občanské:

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

7 Evaluační systém a hodnocení pokroku

Tento princip rámcových dokumentů nás vede k tomu, aby se evaluační činnosti na úrovni školy i třídy postupně stávaly samozřejmou, smysluplnou a funkční součástí naší práce.

Nová situace nastává také z hlediska hodnocení výsledků vzdělávání.

Hodnocení není cílem, na jehož základě budou děti rozdělovány na úspěšné nebo neúspěšné, ale hodnocení je prostředkem k hledání optimálních cest vzdělávání jednotlivých dětí.

Evaluační a hodnotící aktivity by měly být uplatňovány nejen při tvorbě ŠVP, ale také v rámci třídního vzdělávacího programu, respektive ve veškeré pedagogické práci mateřské školy.

Proto je velmi obtížné odlišit přesně, co se týká úrovně školní či úrovně třídní.

Aby škola (v rámci ŠVP) a její pedagogové (v rámci TVP) mohli hodnotit kvalitu své vzdělávací práce, je vhodné, aby vymezili určité okruhy (oblast), které považují ze svého hlediska za důležité.

Nabídky k vyhodnocování:

- Je realizovaný ŠVP v souladu s RVP PV a psaným ŠVP?
- Má škola potřebné podmínky k naplnění cílů, které si formulovala? Daří se podmínky zlepšovat a zkvalitňovat?
- Je v MŠ přátelská a vstřícná atmosféra? Přistupují pedagogové k dětem s dostatečným porozuměním? Chovají se k sobě pedagogové vstřícně a s respektem?
- Provádějí pedagogové sebehodnocení? Jsou na svou práci připraveni? Mají promyšleny cíle a postupy? Spolupracují s rodiči a ostatními pedagogy?
- Daří se komunikovat s rodiči všech dětí? Jsou názory rodičů brány v potaz ve všech situacích týkajících se jejich dětí? Je program spolupráce s rodiči dostatečně bohatý?
- Jsou integrované bloky vhodně postaveny? Vyhovují učitelům ve třídách? Přinášejí očekávané výsledky? Mají učitelé dostatek prostoru pro samostatné objevování a tvůrčí činnosti? Mohou děti skutečně volit činnosti, které je baví?
- Známe vzdělávací potřeby dětí? Dbají učitelé důsledně na zohledňování individuálních potřeb jednotlivých dětí?
- Jaké jsou výsledky vzdělávání? Dosahují děti očekávaných vzdělávacích pokroků? Umíme pokroky v rozvoji a učení dítěte poznat a zhodnotit je? Jsou rodiče s výsledky vzdělávání dětí spokojeni?

Sledování a vyhodnocování podmínek by mělo probíhat průběžně, a tedy opakovaně.

Zvláště důležité je všimnout si pedagogického stylu, uplatňování forem a metod práce, dodržování stanovených zásad, a to jak na úrovni školy, tak i jednotlivých tříd.

Oblast a cíl hodnocení	Techniky evaluace, metody, formy	Časový plán	Odpovědnost	Výsledek hodnocení
Poslání školy a naplnění cílů ŠVP	hodnotící archy	1 x ročně	ředitelka, učitelky	
Věcné podmínky MŠ (nábytek ve třídách)	vybavení nábytkem vhodným pro děti	průběžně, postupně	ředitelka, učitelky	
Životospráva dětí v MŠ (zdravá skladba jídelníčku)	nabízení, vysvětlování	průběžně	kuchařky, VŠJ	
Pedagogický sbor (kvalita práce)	hospitace, porada	průběžně	učitelky, ředitelka	
Psychosociální podmínky (adaptace nově příchozích dětí)	poskytnutí vlídné atmosféry novým dětem	během celého roku	učitelky, ředitelka	
Management personální a pedagog. zajištění vzdělávání	rozhovory, pozorování, beseda, porada	průběžně	učitelky, zaměstnanci, ředitelka	
Organizace vzdělávání (děti mohou pracovat svým tempem)	nabízení	při činnostech	učitelky	
Prostředí MŠ	materiálně, pozorováním	průběžně	učitelky, zaměstnanci	
Spolupráce s rodinnou a jinými subjekty (pravidelná informovanost o dětech)	diskuse, hrová odpoledne, besídky	průběžně	učitelky, ředitelka	
Řízení MŠ (podpora vzájemné spolupráce všech zaměstnanců)	doplňování a spolupráce	průběžně	všichni zaměstnanci	

Oblasti vlastního hodnocení:

- ŠVP (soulad s požadavky RVP PV) hodnotíme cíle, záměry oč škola usiluje, koncepce, vhodnost vzhledem k podmínkám, pojetí a zpracování vzdělávacího obsahu, formální a obsahové zpracování, otevřenost ŠVP, prostor pro změny apod.
- Podmínky ke vzdělávání (hodnotíme předpoklady, okolnosti, situace) věcné podmínky, životospráva, psychosociální podmínky, organizační podmínky, řízení, personální a pedagogické zajištění, spoluúčast rodičů
- Průběh vzdělávání (hodnotíme práci pedagogů) pedagogický styl, vzdělávací nabídka
- Výsledky vzdělávání (hodnotíme vzdělávací přínos u dětí) individuální vzdělávací přínos u dětí

-

Přehled základních metod a postupů: pozorování, hospitace, rozhovor, diskuse, pedagogické porady, brainstorming, analýza dokumentů, analýza portfolia dítěte, dotazník, anketa, záznamové a hodnotící listy, protokoly, SWOT analýza.

7.1 Přehled činností, které probíhají na úrovni školy

Na úrovni školního programu se hodnotí především:

Podmínky – porovnání své situace s požadavky danými RVP PV, hodnocení výchozí situace, svoje konkrétní podmínky a získají východisko k dalším krokům tvorby ŠVP.

Cíle a záměry ŠVP – každoroční vyhodnocení programu jako celku, a to proto aby bylo možno dle získaných poznatků vytvořený a zrealizovaný program potvrdit, popř. upravit.
Součástí evaluace ŠVP by mělo být i vyhodnocení vzdělávacího obsahu, který školní program dětem nabízí.

- **Práce pedagogického sboru** - provádí ředitelka jak průběžně, tak v určitých etapách jako závěrečné.
Metody formou hospitací, porad, kontrolní aktivity, atd.

6.2 Přehled činností, které probíhají na úrovni tříd

Na úrovni tříd většinou pedagog provádí:

Tvorba TVP ze ŠVP – učitelé si ve třídě společně vytváří TVP. Při tvorbě vychází ze ŠVP.

Pravidla, jak použít Školní vzdělávací program (ŠVP) na přechod Třídního vzdělávací programu (TVP):

Nový pedagogický pracovník si ve spolupráci s kolegyní vytváří TVP nebo bude s jeho obsahem seznámen a sám si na základě TVP vytváří přípravu na vzdělávací činnosti pro děti ve třídě.

Při tvoření TVP bude vyplňovat formulář, který je dostupný ve třídách, či ředitelně (viz. vzor Přílohy ŠVP). Čerpá z RVP PV (Rámcového vzdělávacího programu předškolního vzdělávání,) a ŠVP, které jsou též na třídách a dle vybraného integrovaného bloku si téma zvolí, napíše k němu klíčové kompetence ke všem vzdělávacím oblastem, které jsou provázané, připíše jednotlivé dílčí cíle, vzdělávací nabídku, očekávané výstupy (konkretizované očekávané výstupy), rizika a hodnocení.

Takto naplánovaný formulář si založí do společného šanonu TVP k použití na další období.

Učitel si osobně zakládá jednotlivé předlohy, tiskopisy s grafomotorikou, nápady pro tvořivé činnosti, obrázky k tématům atp. do vlastních složek.

Vše konzultuje s kolegyní, aby pracovaly uceleně a týmově. Vedly děti k rozvoji učení, pozitivnímu myšlení, komunikaci ve vzájemných vztazích, k osobní samostatnosti, aby si děti v určitých situacích dovedly poradit se vzniklým problémem.

Evaluaci integrovaných bloků – hodnocení celkového průběhu (na základě výsledků z průběžné evaluace), zvolené metody a postupy, a zejména pak vzdělávací přínos, tedy co si děti skutečně odnášejí dál, a následně pak vyvodit praktické závěry pro svou další práci (nač je možno ve vzdělávání navázat, v čem pokračovat, ebeny. K čemu se vrátit, nač se příště zaměřit, co dělat jinak apod.)

Hodnocení třídy dětí – jde o hodnocení vzhledem k celé skupině dětí, zhodnocení výstupů, jejichž naplnění se v rámci bloku očekávalo. Není třeba pořizovat složité záznamy, úplně stačí, aby si poznámky, postřehy a zkušenosti z evaluace i realizace pedagog zaznamenával třeba do svých plánů.

Hodnocení jednotlivých dětí – učitel musí především dítě znát a rozumět mu. Potřebuje znát jeho potřeby i hranice jeho možností, musí sledovat postup v rozvoji i jeho pokroky v učení a dle toho upravovat vzdělávací nabídku. Vede si přehled o rozvoji dítěte různějším formou, podobou i rozsahem. Je třeba dbát, aby hodnocení nebylo zaměřeno na srovnávání dětí, ale soustředilo se výhradně na individuální pokroky každého z nich a sloužilo k tomu, aby pedagog zajistil jejich optimální výchovu a vzdělání.

Hodnocení sebe sama (sebereflexe) – učitelé zvažují své postupy s obavami o jejich správnost, protože se nemohou opřít o přesné návody a pokyny. Na otázku, zda postupují správně, si musí odpovědět sami (to, co je v některém případě vyhovující, jinde vyhovět nemusí).

7.3 Přehled o sledování a hodnocení výsledků – na všech třídách školy

Činnosti stanovené RVP PV přináší dětem takové poznatky, které jsou pro jejich předškolní věk smysluplné a jim srozumitelné, které jim umožňují lépe chápat svět kolem sebe a rozumět jeho dění, poznatky prakticky užitečné a využitelné v běžném životě, v dalším učení a poznání. Tyto poznatky však nejsou samy o sobě cílem vzdělávání dítěte, ale prostředkem k získávání kompetencí, RVP PV je samostatně nevymezuje.

Jsou uvedeny okruhy elementárních poznatků, které je možno vyvodit ze vzdělávací nabídky činností RVP PV v rámci jednotlivých vzdělávacích oblastí a které by **měly být globálně promítnuty do vzdělávací nabídky ŠVP:**

1. Dítě a jeho tělo
2. Dítě a jeho psychika
3. Dítě a ten druhý
4. Dítě a společnost
5. Dítě a svět

Tyto okruhy nelze vnímat jako témata pro jednotlivé integrované bloky (tematické celky). Jsou povinné pro učitele, nikoli pro děti. Znamená to, že učitel by měl tyto okruhy dětem nabídnout, děti by měly mít příležitost se s příslušnými poznatky v průběhu předškolního vzdělávání setkat, ale nemusí si je v plném rozsahu osvojit.

Seznam literatury

- E. Opravilová, V. Gebhartová
Ch. A. Smith
Gabriela a Milada Přikrylovy
P. Claycombová
Charles A. Smith
W. Strassmeir
M. Kohlová
M. Kohlová, C. Gainerová
Z. Šimanovský
Z: Šimanovský, V. Mertin
E. Kulhánková
A. Roseová
M. Weaverová
T. Bruceová
H. Deissler
M. Szabová
S. Hermová
Steve Biddulph
M. Havlínová a kol.
Hana Dvořáková
Eva Svobodová a kol.
- Veronika Kirchnerová, Radka Rubešová
Čtvero ročních období
Předškolákův rok do školy jen krok
Školní zralost a její diagnostika
Rozvoj grafomotoriky (Jak rozvíjet kreslení a psaní – pracovní sešity) Jiřina Bednářová a Vlasta Šmardová
- Rok v MŠ
Třída plná pohody
Hrajeme si, Barevné kamínky (zprac.tém.)
Školka plná zábavy
Třída plná pohody
260 cvičení pro děti raného věku
200 výtvarných činností
199 výtvarných činností
Písničky a jejich dramatizace
Hry pomáhají s problémy
Písničky a říkadla s tancem
Rozvíjíme sebedůvěru dětí
300 her a cvičení pro vstup do školy
Předškolní výchova
Každodenní problémy v MŠ
Cvičení pro rozvoj psychomotoriky
Psychomotorické hry
Tajemství výchovy šťastných dětí
Kurikulum podpory zdraví v MŠ
Pohybem a hrou rozvíjíme osobnost dítěte
Vzdělávání v mateřské škole, Školní a třídní vzdělávací program (www.portal.cz)
Výchova prožitkem (Tvořivé hry a činnosti)
- Kolektiv autorů
Jiřina Bednářová a spol.